

Nationell e-infrastruktur för forskning

DEN GLOBALA DEMOGRAFISKA förändringen rörande en åldrande befolkning kommer att medföra betydande utmaningar inom en rad olika samhällsfunktioner under 2000-talet. Sverige har idag en av världens äldsta befolkningar. En femtedel är över 65 år och denna siffra förväntas stiga till var fjärde person om några decennier. Andelen av befolkningen som når riktigt hög ålder (över 85 år) ökar även i allt snabbare takt och i den åldersgruppen återfinns flest personer med kognitiva och fysiska funktionshinder.

En åldrande befolkning leder även till ett ökat antal personer med kroniska sjukdomar, vilket i sin tur ökar behovet av insatser från samhället och familjen. Ur ett samhälleligt och folkhälsovetenskapligt perspektiv påvisar detta behovet av att identifiera effektiva och hållbara preventionsstrategier för att uppnå längre och friskare liv och för att kunna minska framtida samhällskostnader.

Sverige har sedan 1970-talet en gedigen tradition av att studera åldrande och hälsa med hjälp av populationsbaserade studier. Sett ur ett internationellt perspektiv är Sverige även framstående när det gäller åldrandeforskning, bland annat demenssjukdomar. Vidare är den rådande kompetensen inom geriatrik, genetik, epidemiologi och folkhälsa tillsammans med tillgången till omfattande populationsbaserade studier och register den perfekta grunden för att etablera en högkvalitativ nationell infrastruktur för innovativ åldrandeforskning i Sverige.

DETTA LÅG TILL grund för skapandet av National E-Infrastructure for Aging Research, NEAR, som startade år 2017 och finansieras av Vetenskapsrådet. Det är ett unikt forskningsprojekt med det övergripande syftet att utveckla en nationell e-infrastruktur inom åldrandeforskning. NEAR består av 15 longitudinella populationsstudier från sex olika universitet: Karolinska institutet, Göteborgs universitet, Lunds universitet, Umeå universitet, Jönköping university och Blekinge tekniska högskola (karta på nästa sida).

Vidare är det en multidisciplinär infrastruktur som inkluderar 180 000 individer som är 50 år eller äldre. Dessa individer har undersökts med hjälp av standardiserade intervjuer och kliniska undersökningar och har följts upp mellan 7–40 år. De övergripande syftena med NEAR är:

1. Att utveckla en nationell infrastruktur för åldrandeforskning.
2. Att sprida och möjliggöra åldrandeforskning i Sverige.
3. Att öka nationella samt internationella utbyten och samarbeten.
4. Att öka forskningskvaliteten och generaliserbarheten av forskningsresultat.

ALLA HAR RÄTT att ansöka om NEAR-data som är beräknad att vara tillgänglig i slutet av år 2020. NEAR-data kan användas till:

- **Vetenskapliga syften.** NEAR-data kan användas av nationella och internationella forskare för att undersöka hälsorelaterade problem i den äldre

om äldre och åldrande

befolkningen. Den kan även användas av studenter för deras master- eller doktorandprojekt.

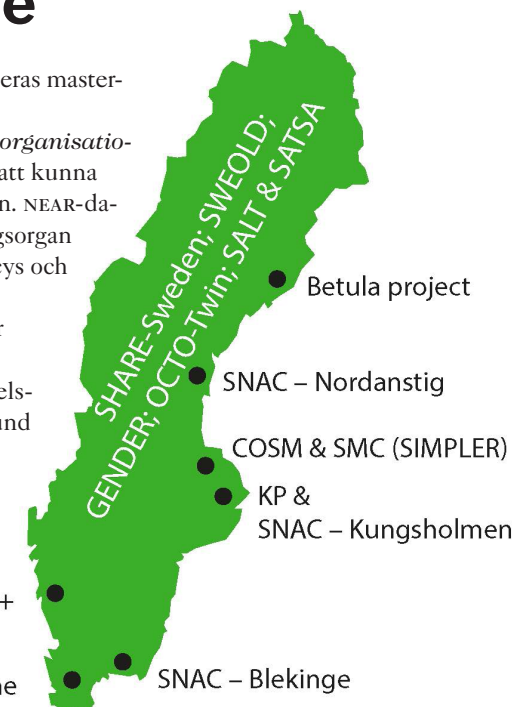
- **Folkhälsosyften och utvecklandet av policies och organisationer.** Det är viktigt med övergripande nationell data för att kunna fastställa och följa hälsan hos den åldrande befolkningen. NEAR-data kan användas av statliga myndigheter och förvaltningsorgan för att bedöma resursallokering, utveckla folkhälsopolicies och för att organisera hälso- och sjukvården.

- **Behandling och vård.** NEAR-data kan användas för att undersöka vårdbehovet hos den äldre befolkningen och för att underlätta beslut rörande lämpliga läkemedelsbehandlingar. Den kan även användas och ligga till grund för beslut rörande optimering av sjukvård, omsorg och sociala insatser.

- **Sociala innovationer.** Tillgänglig information i NEAR kan hjälpa flera aktörer inom den privata sektorn, både vinstdrivande och ideella verksamheter, att utveckla nya tjänster och hälsoorienterade produkter som kan hjälpa äldre att uppnå ett hälsosammare liv.

H70, H85 & H95+

SNAC – Skåne

NEAR HÖLL SIN första interna workshop med syfte att diskutera potentiella framtida forskningsprojekt den 7–8 mars i Stockholm. NEAR-direktören Laura Fratiglioni och den vetenskapliga koordinatören Debora Rizzuto presenterade övergripande information om NEAR. Därefter berättade inbjudna talare om sina erfarenheter från forskningssamarbeten med olika databaser/studier. Deltagarna delades även upp i fokusgrupper för att diskutera framtida forskningsprojekt och samarbeten. Fyra övergripande teman dominerade diskussionerna:

1. Metodologiska problem
2. Framtida datainsamling
3. Vad är normalt åldrande?
4. Framtida samarbeten inom NEAR

Vidare identifierades tio olika studier som är eller kommer att vara genomförbara i framtiden. Sammanfattningsvis kan NEAR skapa särskilda förutsättningar för nya innovativa forsknings-

frågor och tvärvetenskaplig forskning och samarbeten. Ett större studiepopulationsurval förbättrar representativiteten och generaliserbarheten samt bidrar med den datamängd som behövs för att stödja nya implementeringar och innovationer. De ultimata målen med NEAR är att identifiera hållbara interventioner som kan förbättra hälsan för äldre och att utveckla effektivare vård för den åldrande befolkningen. Med tanke på det ökade antalet och andelen äldre så är dessa mål mycket viktiga utifrån folkhälsovetenskapliga, kliniska och samhällsekonomiska perspektiv.

LINNEA SJÖBERG

Direktör: Laura Fratiglioni, laura.fratiglioni@ki.se
Vetenskaplig koordinator: Debora Rizzuto, debora.rizzuto@ki.se

Vetenskaplig kommunikator: Linnea Sjöberg, linnea.sjoberg@ki.se

Databaskoordinator: Alexander Darin-Mattsson, alexander.darin.mattsson@ki.se

Data scientist: Xiaonan Hu, xiaonan.hu@ki.se